

Nr 226.

Godkänd av första kammaren den 25 maj 1943.

Godkänd av andra kammaren den 25 maj 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till främjande av sommarvistelse på landet för barn från städer och andra tätbebyggda samhällen m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(Statsutskottets utlåtande nr 113.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkten 87) föreslagit riksdagen att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till Åtgärder till främjande av sommarvistelse på landet för barn från städer och andra tätbebyggda samhällen för budgetåret 1943/44 beräkna ett förslagsanslag av 1.000.000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 123, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 5 mars 1943, föreslagit riksdagen att till ändamålet anvisa ett förslagsanslag med i propositionen nr 1 beräknat belopp.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till behandling förehaft motionen II: 313, vari föreslagits, att den för ifrågavarande verksamhet föreslagna centralmyndigheten — socialstyrelsen — bör för barn från Västerbottens och Norrbottens län kunna medgiva dispens för fria resor utöver den i propositionen nr 123 angivna maximigränsen.

Fjölårets bidragsverksamhet för att bereda vissa kategorier av barn tillfälle till en stärkande sommarvistelse på landet anser även riksdagen böra fortsätta under instundande sommar. Att så sker är av särskild betydelse under nuvarande förhållanden, men riksdagen vill understryka vad departementschefen anfört om att denna verksamhet har perspektiv, som gå vida utöver den föreliggande krisituationen. Det är sålunda riksdagens förhoppning, att åtgärder framdeles skola kunna vidtagas, som öppna möjligheter för alla behövande stadsbarn i förskole- och folkskoleåldern till en icke alltför kort vistelse på landet varje sommar. Riksdagen vill emellertid framhålla angelägenheten av att kläna och eljest ogynnsamt ställda barn även på landsbygden och i de mindre orterna beredas tillfälle till stärkande sommarvistelse med god omvårdnad i olika hänseenden. Särskilt framträdande torde behovet av en dylik sommarvistelse vara inom Norrlandslänen. I den mån förhållandena medgiva en utvidgning av statens ifrågavarande bidragsverksamhet bör denna alltså komma även landsbyggens barn till godo.

Den föreslagna utvidgningen i förhållande till föregående sommars åtgärder, i form av bidrag till driftskostnaderna vid behövande sommarkolonier, innebär enligt riksdagens mening ett steg i rätt riktning. Departementschefen

har ansett, att en utbyggd koloniverksamhet utgör en väsentlig förutsättning för att man skall kunna i önskvärd grad bereda barn tillfälle till sommarvistelse men att en effektiv utbyggnad av koloniverksamheten måste anstå på grund av det statsfinansiella läget. Den föreslagna stödformen skulle under nästa budgetår närmast få karaktären av en försöksverksamhet och kostnaderna begränsas till ett belopp av högst 100.000 kronor. Vad departementschefen anfört i denna fråga har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Huvudsakligen skall statens stöd enligt det föreliggande förslaget alltså lämnas i form av fria resor till självordnad sommarvistelse och till s. k. feriebarns sommarvistelse. Under fjolåret var rätten till fria resor med viss möjlighet till dispens begränsad till barn från städer och andra tätbebyggda orter med minst 8.000 invånare. Med hänsyn till det finansiella läget har departementschefen icke ansett sig kunna tillstyrka en sänkning av denna generella gräns. Då emellertid möjlighet bör föreligga för centralmyndigheten att bevilja dispens för vissa orter enligt i huvudsak samma praxis som följdes under fjorra sommaren har riksdagen funnit sig böra godtaga förslaget i denna del.

Resornas längd skulle i år begränsas, för Norrbottens och Västerbottens län till 100 mil, för Jämtlands och Västernorrlands län till 80 mil och för landet i övrigt till 50 mil. För barn från Norrbotten skulle dock centralmyndigheten enligt Kungl. Maj:ts förslag kunna medgiva dispens för fria resor utöver den angivna maximigränsen. I detta avseende föranleder Kungl. Maj:ts förslag icke annan erinran från riksdagens sida än att riksdagen — med godkännande av det i motionen II: 313 framlagda förslaget — anser att centralmyndighetens dispensrätt bör utsträckas även till barn från Västerbottens län.

I fråga om rätt till fria resor för vårdare av barn upp till 10 års ålder vill riksdagen med anledning av erfarenheterna från fjolåret framhålla, att en viss försiktighet vid beviljande av denna förmån är av nöden till undvikande av att den obehörigt utnyttjas. Möjligheten att ordna grupper för barnen bör tagas under noggrann omprövning. I de fall, då sådana icke lämpligen kunna anordnas, anser riksdagen i likhet med departementschefen, att i första hand mödrarna skola ha rätt till friresor såsom vårdare.

Vad departementschefen i övrigt anfört i fråga om åtgärder till främjande av barns sommarvistelse på landet och indrivning av fordringar från skolbarnsutflyttningen sommaren 1940 har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 313 till Åtgärder till främjande av sommarvistelse på landet för barn från städer och andra tätbebyggda samhällen för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 1.000.000 kronor.

Stockholm den 25 maj 1943.

Med undersätlig vördnad.
